

BACHELOR IN DE BUILT ENVIRONMENT

HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN

TOETS NIEUWE OPLEIDING OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE •
BEOORDELINGSRAPPORT

29 SEPTEMBER 2022

Inhoud

1	Abstract	5
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	6
2.1	Vooroverleg en eerste indrukken	6
2.2	Dialogoog met instellingsverantwoordelijken	6
2.2.1	Intern overleg	7
2.3	Dialogoog met opleidingsverantwoordelijken	7
2.3.1	Intern overleg	10
2.4	Rondleiding.....	10
2.5	Dialogoog met potentiële studenten	10
2.5.1	Intern overleg	11
2.6	Dialogoog met het werkveld	11
2.6.1	Intern overleg	12
2.7	Vrij inloophmoment: extra dialogoog met opleidingsverantwoordelijke	12
2.7.1	Intern overleg	13
2.8	Terugblik met instellings- en opleidingsverantwoordelijken.....	14
3	Oordeel	15
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	17
	Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten.....	18
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	19
	Bijlage 4: Programma voor de dialogoog met de opleiding.....	20
	Bijlage 5: Verantwoording	21
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal.....	22

1 Abstract

De commissie komt tot een positief oordeel over de bacheloropleiding in de Built Environment van Howest. Uit het aanvraagdossier bleek dat het gaat om een unieke en ambitieuze opleiding die tegemoet komt aan de behoefte van het werkveld in de bouwsector: de opleiding beoogt generalisten op te leiden die vanuit een helikopterperspectief handelen en de rol van verbinder en regisseur kunnen spelen in alle fasen van een bouwproces. Zij zijn zich daarbij bewust van actuele maatschappelijke thema's die met wonen en mobiliteit te maken hebben, zoals klimaatverandering en de energietransitie. Tijdens haar bezoek was de commissie vooral benieuwd naar de opbouw en inhoud van het opleidingsprogramma, met name of studenten voldoende diepgang krijgen bij een zo brede waaier aan onderwerpen. Uit de dialoog tijdens het bezoek werd duidelijk dat de opleidingsverantwoordelijken een goed beeld hebben van het beoogde eindniveau en een samenhangend opleidingsprogramma hebben ontwikkeld. Hoewel de concrete invulling ervan nog niet helemaal af is, geven het enthousiasme en de professionaliteit van het docententeam de commissie het vertrouwen dat Built Environment een aantrekkelijke en uitdagende opleiding zal zijn.

De commissie formuleert vijf aanbevelingen die de kwaliteit van de opleiding nog kunnen verhogen:

1. Communiceer duidelijk wat studenten en het werkveld kunnen verwachten van de bachelor in de Built Environment. Overweeg daarbij om de unieke leerlijnen, zoals 'Duurzaamheid en Maatschappij' en 'Integratie en Methodologie' sterker in de verf te zetten;
2. Check of studenten in de verschillende leerlijnen de volledigheid aan kennis aangereikt krijgen die ze voor een leerlijn nodig hebben (bijvoorbeeld mobiliteit, verkeerskunde, procesmanagement, regelgeving in het kader van projectontwikkeling etc.), gecombineerd met de nodige soft skills gerelateerd aan de toekomstige functie;
3. Overweeg nog eens grondig of het project 'Mijn woning' de meest geschikte optie is om de kennis van het eerste semester te integreren en tegelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van de studenten. Verken hiervoor de noden van het werkveld;
4. Behoud in het programma enige vrije ruimte voor flexibele invulling, om te kunnen inspelen op de actualiteit of behoefte aan extra kennis bij studenten;
5. Houd na de start van de opleiding op regelmatige basis goed de vinger aan de pols bij werkveld en alumni om na te gaan of de opleiding aansluit bij de behoeften van het werkveld.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

2.1 Vooroverleg en eerste indrukken

De commissie heeft tijdens een vooroverleg op 12 september 2022 haar eerste indrukken van de geplande bacheloropleiding in de Built Environment van Howest besproken. Deze eerste indrukken zijn gebaseerd op het aanvraagdossier en de daarbij horende bijlagen. De commissie treft in het dossier een aantal sterke punten aan. De commissie vindt de plannen ambitieus en uitdagend, passend bij ontwikkelingen in de sector: het nagestreefde helikopterperspectief is een goede insteek en de aandacht voor de circulaire maatschappij is actueel en relevant. De commissie had wat meer duiding nodig bij enkele van de 'buzzwoorden' zoals 'helikopterperspectief', 'circulaire maatschappij', 'wicked', 'complex', 'evenwichtig', ... De leerlijnen 'Duurzaamheid en maatschappij' en 'Integratie en methodologie' lijken in beginsel zeer interessant om die duiding te geven. Ook waardeert de commissie de wijze waarop het werkveld betrokken wordt alsmede de aandacht voor de studenten, zowel collectief door studentbetrokkenheid als individueel in de leerlijn Portfolio.

De commissie vraagt zich wel af hoe de opleiding met de beoogde programma-opzet haar ambities wil waarmaken. Het werkveld heeft volgens de stukken gevraagd om proces- en projectbegeleiders die de wereld van architectuur en stedenbouw begrijpen, maar de waaier van mogelijke posities op de arbeidsmarkt is zeer breed en het is de commissie niet goed duidelijk hoe studenten daarop voorbereid worden. Het programma biedt zoveel verschillende onderdelen dat de commissie zich afvraagt of daarmee voldoende diepgang bereikt kan worden, wat de focus van het programma is en hoe de studenten de samenhang in het programma kunnen zien. Over deze punten wil ze tijdens het bezoek de meeste vragen stellen. Verder wil de commissie tijdens het bezoek vragen naar de instromende studenten, de betrokkenheid van het werkveld, de toetsing en de werking van het portfolio. Tot slot wil de commissie toetsen of haar positieve indrukken op basis van de schriftelijke documentatie in de gesprekken bevestigd worden.

2.2 Dialoog met instellingsverantwoordelijken

De commissie begint het gesprek met de vaststelling dat het dossier een veelzijdig en breed palet schetst, gericht op een bachelor die zeker nodig is in Vlaanderen. Ze vraagt hoe de opleiding het eindniveau bij zo'n breed palet wil borgen. De instellingsverantwoordelijken beamen dat van de afgestudeerde veel wordt verwacht op verschillende aspecten en dat het spannend is om te zien hoe ver dat de diepte in kan gaan. Ze verwachten dat de evenwichtige set aan leerlijnen, gedefinieerd in vaardigheden en geredeneerd vanuit het proces van een bouwproject, dat mogelijk zal maken. Ook belangrijk is dat studenten vanaf het begin al leren de opgedane kennis en vaardigheden te integreren. Dat gebeurt eerst in projecten op kleine schaal ('Mijn woning' en 'Mijn buurt'), en vanaf het derde semester in projecten met het werkveld. Daardoor is in het derde jaar een redelijk breed afsluitend project mogelijk.

De commissie vraagt naar de verhouding tot bestaande opleidingen voor (toegepaste) architectuur en vastgoedontwikkelaar. De gesprekspartners lichten toe dat daar zeker raakvlakken mee zijn, maar dat het hier om een bredere opleiding gaat. Zo gaat het bij de leerlijn 'Ontwerpend handelen' niet om het ontwerpen van een gebouw, maar om het ontwikkelen van de creativiteit, het zoeken van oplossingen en het effectief communiceren met belanghebbenden. Hierbij wordt de aandacht dieper gevestigd op de 'gebouwde omgeving' en de circulariteit binnen deze omgeving. In vergelijking met een vastgoedontwikkelaar kijkt een bachelor in de Built Environment minder diep naar de economische aspecten, maar verbindt deze vooral met andere factoren zoals infrastructuur en mobiliteit, en is meer gericht op collectiviteit en maatschappelijk resultaat. De gesprekspartners verwachten wel enige overlap in werkzaamheden tussen deze opleidingen, maar zien toch vooral complementariteit.

Gevraagd naar het beoogde eindniveau en de rol die afgestudeerden zullen kunnen opnemen, zetten de gesprekspartners uiteen dat de opleiding studenten wil opleiden die bij hun afstuderen in staat zijn de verantwoordelijkheid voor deelaspecten op zich te nemen, met eigenaarschap en een verbindende rol. Na 1 à 2 jaar zullen ze dan volledig inzetbaar zijn, met een leidende rol na bijvoorbeeld vijf jaar. Dit is ook het scenario bij andere opleidingen. Omdat de opleiding Built Environment nieuw is in Vlaanderen, is het belangrijk aan het werkveld duidelijk te maken wat het van afgestudeerden kan verwachten. Daar heeft Howest ervaring mee, omdat het ook andere unieke opleidingen aanbiedt, zoals Multimedia, en daarin succesvol is gebleken. Men is zich ervan bewust dat de opleiding ook voor aanstaande studenten goed toegelicht zal moeten worden. Er is een brochure ontworpen (die de commissie tijdens het bezoek ook ontvangt) waarin wordt uitgelegd dat een bachelor in de Built Environment na de benodigde praktijkervaring een soort transversale verbinder moet worden, die vanuit een helikopterperspectief mee kan bouwen aan de wereld van morgen. De geschatte aantallen instromende studenten (60-80 in het eerste jaar, 110-130 na drie jaar) zijn gebaseerd op twee verschillende ramingen. Eén vertrok vanuit de interessegebieden van middelbare scholieren en de ander trok een vergelijking met de aantallen in Nederland. Beide kwamen tot vergelijkbare aantallen. Men verwacht voor de opleiding in de Built Environment een instroom met een brede belangstelling, niet zozeer gericht op de techniek, maar meer vanuit humane wetenschappen, STEM en sociale wetenschappen. De commissie vraagt daarbij aandacht voor het gelijktijdig opschalen van de benodigde VTE's aan docenten. Dit wordt bepaald door de opleiding.

Voor de verdere ontwikkeling van de opleiding hechten de instellingsverantwoordelijken veel waarde aan het contact met de Nederlandse opleidingen Built Environment. De opleiding zal zich aansluiten bij dat netwerk als onmiddellijk klankbord en wil daarnaast samen met het werkveld een netwerk in Vlaanderen opbouwen, om te zorgen dat het opleidingsprogramma goed aansluit en passende accenten legt. De opleiding zal nauw contact houden met de alumni, zo verneemt de commissie, om direct vanaf het begin feedback te verzamelen en hun eerste ervaringen in het werkveld te benutten om het curriculum zo nodig bij te sturen. Ook met het werkveld zal de opleiding het directe contact behouden aan de hand van een jaarlijkse werkveldcommissie. Hierbij kunnen concrete inhoudelijke keuzes afgetoetst worden voor het opleidingsprogramma, zoals de te gebruiken software, gastdocenten, praktijkcases en integratieprojecten. De commissie deelt de mening van de opleiding dat dergelijke snelle feedbackloops cruciaal zijn voor een nieuwe opleiding

2.2.1 Intern overleg

Terugkijkend op dit eerste gesprek vindt de commissie dat een aantal zaken voor haar duidelijker geworden is, met name de positie van net-afgestudeerden, de evaluatiecyclus en het contact met het werkveld. De opbouw van het programma is de commissie echter nog niet helemaal helder. In het gesprek met de opleidingsverantwoordelijken wil de commissie concreter ingaan op de gemaakte keuzes. Een project als 'Mijn woning', dat dicht bij de beleving van de studenten staat, kan een aantrekkelijk begin van de opleiding zijn, maar het neemt ruimte op in het programma die mogelijk beter aan iets anders besteed kan worden. De commissie wil graag ook nog verdere toelichting op de raakvlakken en verschillen met de vastgoedontwikkelaar, alsmede voor de benodigde kennis bij de integratievakken.

2.3 Dialoog met opleidingsverantwoordelijken

De commissie merkt op dat het om een ambitieus programma gaat, waarvan nog niet helemaal duidelijk is welke jobs voor afgestudeerden mogelijk zijn. In het dossier wordt een bredere waaier geschetst dan in de vandaag uitgedeelde brochure. De commissie wil graag een nadere uitleg over de inhoud van de leerlijnen en de modules, om te begrijpen hoe studenten effectief kunnen worden opgeleid tot de beoogde verbinder. Hoeveel kennis van de andere beroepsbeoefenaren (architect, vastgoedontwikkelaars en deskundigen op het gebied van stedenbouw, mobiliteit en energietransitie) hebben afgestudeerden nodig om de beoogde verbinder te zijn en waar krijgen ze die kennis aangeleerd? Kunnen de

afgestudeerden uiteindelijk ook goed het onderlinge verband zien, door de range aan vakken die ze gezien hebben?

De opleidingsverantwoordelijken benadrukken dat er volgens het werkveld genoeg specialisten zijn, maar dat er grote behoefte is aan generalisten die voldoende weten van de verschillende processen en actoren om in een project een coördinerende rol te kunnen spelen. Daarnaast is het belangrijk dat afgestudeerden de vaardigheden hebben, met name soft skills, om met alle belanghebbenden effectief te kunnen communiceren en een proces te kunnen visualiseren. Aan de hand van de leerlijn 'Portfolio' wordt ingezet op de ontwikkeling van deze soft skills. Daarnaast komen deze vaardigheden in de verschillende leerlijnen aan de orde en worden ze aan het eind van elk semester in een project geïntegreerd.

Naar aanleiding van vragen van de commissie naar de plaats van enkele specifieke (kennis)onderdelen, zoals over financiering, feasibility, procesmanagement, geven de gesprekspartners aan dat ze zich ervan bewust zijn dat de opleiding een groot pakket omvat. Ze zijn er echter van overtuigd dat de leerlijnen voor een goede samenhang in het programma zorgen, zowel binnen als tussen de semesters. De opleidingsverantwoordelijken leggen uit dat de studenten per semester modules in de verschillende leerlijnen krijgen. In elke module gaat het om kenniscomponenten, inclusief oefeningen aan de hand van cases uit het werkveld. Studenten leren het begrippenkader te beheersen om in gesprek te kunnen gaan, en in een project partners te zoeken met de juiste expertise die in die context nodig is. De leerlijn 'Portfolio' is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de studenten en hun vaardigheden. Als inhoudelijk voorbeeld wordt de leerlijn 'Project en proces' toegelicht: daarin komen studenten achtereenvolgens in aanraking met de actoren, de juridische en de financiële kant van een bouwproject. Deze leerlijn wordt afgesloten met 'The Collective', een module waarin de studenten op projectbasis interdisciplinair leren samenwerken en co-creëren, zowel met studenten uit andere Howest-opleidingen als met de externe stakeholders die het op te lossen probleem of project aanbrengen.

Integratie van het geleerde vindt aan het eind van elk semester plaats in de leerlijn 'Integratie en methodologie'. In het eerste jaar liggen die projecten nog dichtbij en is er geen betrokkenheid van het werkveld, daarna gaat het om echte praktijkcases. De keus voor 'Mijn woning' als eerste project is vooral pedagogisch, maar geeft al veel mogelijkheden om aangeleerde kennis toe te passen: over bijvoorbeeld de bouwprincipes van een woning, technische aansluitingen, bouwvoorschriften, zonnepanelen en energie. Doordat studenten vermoedelijk elk ervaring hebben met een verschillend type woning, kunnen ze door onderlinge uitwisseling tot een breder inzicht komen. Inzicht in aspecten op de schaal van individuele woningen kan studenten goed te pas komen als ze later in de opleiding te maken krijgen met het project 'Reconversie'.

De commissie wordt erop gewezen dat niet het schema met de leerlijnen en modules, maar de competentiematrix het belangrijkste instrument is om de compleetheid en samenhang van het curriculum te bewaken. In de competentiematrix zijn de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) uitgewerkt in concrete leerdoelen die vervolgens zijn gelinkt aan de verschillende modules. De actualiteit kan om een andere invulling van de leerinhouden vragen en modules kunnen daarop aangepast worden, mits de matrix stabiel blijft.

De commissie vraagt naar de volgtijdelijkheid in het programma. Om te zorgen voor een zo logisch mogelijke opbouw van het studieprogramma per student heeft de opleiding volgtijdelijkheidsregels vastgesteld. Om de flexibiliteit voor studenten te behouden zijn die regels niet hard, maar zacht geformuleerd: in vrijwel alle gevallen dient een student een voorgaande module wel gevolgd te hebben, maar er niet per se voor geslaagd te zijn. Voor trajectstudenten die bijvoorbeeld het eerste en tweede studiejaar combineren, is de volgtijdelijkheid wel belangrijk en gelden striktere regels.

Vervolgens vraagt de commissie om nadere toelichting op de wijze van toetsing. Binnen het brede Howest-toetsingskader hanteert de opleiding verschillende toetsvormen, afhankelijk

van de leerdoelen: examens, opdrachten, cases, groepswork, permanente evaluatie. In de meeste modules gaat het om een combinatie. Bij groepswork, bijvoorbeeld in de integratieprojecten, wordt altijd ook de individuele prestatie van een student getoetst. Daarnaast kan er sprake zijn van self assessment en peer assessment. Studenten worden daarop voorbereid en erin getraind.

De opleidingsverantwoordelijken bevestigen dat de opleiding geen individuele bachelorproef vraagt aan het eind van de opleiding. In het afsluitende integrale project wordt het project uitgewerkt in deelprojecten en bijbehorende onderzoeksvragen. Studenten werken daaraan als groep, maar hebben daarbinnen individuele rollen en een eigen inhoudelijke focus, die complementair zijn aan elkaar. Onderlinge terugkoppeling en communicatie binnen het project zijn belangrijk en zijn onderdeel van de toetsing. De individuele quotering is een combinatie van permanente evaluatie van de bijdrage aan het groepswork door de begeleidende lector(en) en peer assessment (elk 20%), de beoordeling van de inhoudelijke uitwerking van de onderzoeksvraag (40%) en een pitch (20%), beide laatste door een jury.

De commissie vraagt op welke manier de opleiding kan inspelen op de wensen van studenten en de actualiteit. De opleidingsverantwoordelijken wijzen op het principe van co-ownership dat de opleiding hanteert, zowel met het werkveld als met de studenten. De portfolioleerlijn is bij uitstek gericht op persoonlijke ontwikkeling, maar ook in de verschillende modules is er veel contact tussen lectoren en studenten. In de meeste weken hebben studenten 24 contacturen, lectoren zijn bereikbaar en toegankelijk. Studenten krijgen regelmatig feedback en feedforward en worden gewezen op hun verantwoordelijkheid. Ook is er veel contact met het werkveld door de praktijkcases en projecten. Door deze opzet hebben coaches en lectoren goed zicht op de kwaliteiten van elke student en krijgen de studenten al snel een helder en concreet beeld van hun latere job, niet pas bij de eindstage zoals in een meer traditionele opleiding. Op grond van deze inzichten en hun groeiende maturiteit kunnen studenten in de loop van de opleiding steeds meer vrijheid krijgen en kunnen ze keuzes maken die passen bij hun interesse en kwaliteiten. Dit kan bijvoorbeeld door het opnemen van specifieke deeltaken binnen het bredere project in de module 'The Collective' en in de integratieprojecten aan het eind van elk semester.

Studenten worden voorbereid op een breed scala aan jobs. De opleidingsverantwoordelijken zijn zich ervan bewust dat de opleiding in het werkveld nog niet bekend is en dat bij de verschillende werkgevers zal moeten worden toegelicht welke rollen bachelors in de Built Environment zullen kunnen vervullen, in eerste instantie in een junior-rol, waarna ze in een bedrijf kunnen doorgroeien. De feedback van afgestudeerden zal belangrijk zijn voor de doorontwikkeling van de opleiding. De gesprekspartners voelen zich goed in staat flexibel in te spelen op ontwikkelingen in het werkveld: de benodigde kennis is aanwezig bij het docententeam en kan zo nodig worden aangevuld met gastsprekers die een specifieke expertise bezitten. Met dergelijke flexibiliteit willen ze studenten het goede voorbeeld geven.

Uitstroom naar master- en postgraduaatopleidingen zal ook mogelijk zijn, via een schakelprogramma. De trend is dat steeds meer bachelorstudenten in zo'n doorstroomtraject geïnteresseerd zijn, mogelijk oplopend naar 30-35%. Op den duur is het wellicht mogelijk in het curriculum een speciale route hiervoor te creëren voor studenten die aan het eind van de portfolioleerlijn bewust voor een vervolgopleiding kiezen.

Verder pratend over de huidige onbekendheid van de opleiding vraagt de commissie of een andere, meer specifieke naam wellicht meer duidelijkheid zou geven. Een professionele 'built environmentalist' bestaat immers nog niet in de praktijk, en ook de Built Environment-opleidingen in Nederland blijken veel kanten op te gaan, waardoor de commissie zich afvraagt of de naam van de opleiding de lading wel genoeg dekt en erkent. Veel mogelijkheden blijken al te zijn overwogen, maar zijn allemaal weer verworpen, omdat ze de gewenste breedte en het helikopterperspectief onvoldoende weergaven. Het zal erop aan komen veel uitleg te geven, vooral in het begin. Aan het eind kan bekeken worden of bij de doorwerking in het werkveld meer focus kan worden gegeven.

Tot slot vraagt de commissie of er een onderwijscommissie is. Het opleidingsteam is compleet en bestaat uit degenen die aan dit gesprek deelnemen. Rollen als curriculumcoördinator en aanspreekpunten per leerlijn zijn toegewezen, er zijn vaste overlegmomenten en afspraken over studentenparticipatiegesprekken. De blauwdruk voor de opleiding ligt klaar en zal de komende maanden verder worden ingevuld, en aangevuld worden met externe expertise over bijvoorbeeld smart cities en mobiliteit. De opleiding is onderdeel van een cluster van drie opleidingen (samen met Industrieel productontwerper en Digital design) en er is eveneens samenwerking met het zustercluster in Brugge waarvan de opleiding Toegepaste architectuur deel uitmaakt.

2.3.1 Intern overleg

De commissie vond dit een verhelderend gesprek. Er blijven nog wat vragen over betreffende bijvoorbeeld de benodigde kennis voor enkele integratie- en methodologie-projecten. Deze leerlijn, zo voorziet de commissie, zal zich moeten bewijzen tijdens de effectieve start en doorlooptijd van de opleiding: *'the proof of the pudding is in the eating'*. Deze leerlijn zou in voldoende mate de integratie van de geleerde vakken in dat jaar (en/of voorgaande jaren) moeten garanderen, alsmede de uniekheid van de opleiding presenteren. De commissie stelt zich ook nog vragen betreffende het groepswerk aan het eind (in plaats van een individuele bachelorproef). Ze vraagt zich af of de opleiding tools heeft om *freeriders* gedrag te voorkomen en de uiteindelijke individuele quoterings te garanderen. Daarnaast heeft de commissie op dit moment nog enkele twijfels bij het praktijkgehalte van de opleiding en de onderliggende kennis die studenten aangeboden krijgen. Deze zal de commissie in de nog volgende gesprekken aan de orde stellen.

2.4 Rondleiding

De commissie krijgt een rondleiding over het campusterrein en ziet hoe de verschillende onderwijsgebouwen zijn ingericht voor specifieke opleidingen, passend bij de werkwijze van elk. Ook de opleiding Built Environment zal een plaats krijgen in een dedicated gebouw. Daar wordt nu nog aan gewerkt. De commissie verneemt hoe de gebouwen benut worden voor studenten buiten de lessen en voor de buurtbewoners en dat de campus geheel in zijn eigen energiebehoefte voorziet. De commissie heeft bewondering voor de visie waarmee de campus is opgezet en de wijze waarop dit wordt geïmplementeerd.

2.5 Dialoog met potentiële studenten

De commissie ontmoet zes studenten van drie verschillende opleidingen (graduaat Bouwkundig tekenen, bachelor Toegepaste architectuur en bachelor Industrieel productontwerper). Zij hebben vóór het gesprek kennisgenomen van de brochure over de opleiding in de Built Environment en ook het aanvraagdossier is bij hen bekend.

De commissie vraagt of de studenten de bachelor in de Built Environment overwegen te gaan volgen, maar dat blijkt niet het geval te zijn. Vervolgens vraagt de commissie of ze op grond van de informatie die ze ontvangen hebben, voor de opleiding Built Environment zouden kiezen, als ze opnieuw voor hun studiekeuze stonden. Dat blijkt een lastig te beantwoorden vraag, omdat ze vinden dat ze daarvoor te weinig van de opleiding weten en ze ook geen zicht hebben op de jobperspectieven. De jobperspectieven die opgelijst waren op één van de infoborden, kwamen de studenten (te) bekend voor uit hun eigen opleiding. Voor één student zou de aandacht voor leefomgeving en ecologische aspecten echter wel een argument zijn om voor Built Environment te kiezen.

Het is voor de studenten ook niet eenvoudig vragen te beantwoorden over de inhoud van de beoogde opleiding. Een aantal leerlijnen komt ook in hun eigen opleiding voor, maar of ze in Built Environment anders ingevuld worden of moeten worden, vinden ze moeilijk te

beoordelen. Wel maken het project 'The Collective' en het portfolio deel uit van de opleiding Industrieel productontwerper. De studenten die aan 'The Collective' hebben deelgenomen zijn hier enthousiast over: van studenten van andere opleidingen valt soms heel wat meer te leren.

Over de toegankelijkheid en bereikbaarheid van docenten zijn alle studenten positief. Ze kunnen goed terecht bij docenten als ze vragen hebben en ze beschrijven de relatie tussen docenten en studenten als respectvol. Feedback van studenten wordt serieus genomen: klachten tijdens een module worden direct opgepakt, aan het eind van een onderwijsonderdeel, zoals het werkplekleren in de graduaatopleiding, nodigt de docent de studenten uit om verbeterpunten in te brengen, en aan het eind van elk semester worden online evaluaties gehouden. De studenten waarderen de persoonlijke begeleiding door de docenten en de bereidheid om te luisteren naar wat beter kan. Ze zien dat er ook aanpassingen doorgevoerd worden op basis van hun feedback.

De studenten hebben geen klachten over de faciliteiten. De lessen vinden hier op de campus plaats. Gevraagd naar contacten met internationale studenten meldt één student zich vorig jaar als buddy voor een buitenlandse student ingezet te hebben. Studenten geven aan soms wat vragen te hebben bij het nut van het portfolio. In de huidige opleiding van de studenten was dit nut niet altijd even duidelijk. Het portfolio levert vooral een nuttige bijdrage aan de eigen ontwikkeling als het intensief wordt ingezet en meer is dan wat opdrachten.

2.5.1 Intern overleg

Het is de commissie niet helemaal duidelijk hoe de selectie van de groep studenten tot stand is gekomen. Ze had verwacht te spreken met potentiële studenten die geïnteresseerd zouden zijn in de opleiding Built Environment, maar dat bleek niet het geval. Wel was het goed van de studenten te horen hoe docenten in Howest omgaan met studenten, en dat er sprake is van een open sfeer. Feedback wordt actief verzameld en benut voor verbetering. Docenten stellen zich toegankelijk op en het is positief dat leidinggevenden zelf ook les geven. Nadien geven de instellingsverantwoordelijken aan dat ze deze studenten niet geselecteerd hebben met oog op een overstap naar deze nieuwe opleiding, maar gewoon om een representatie te hebben van studenten uit aanverwante opleidingen.

2.6 Dialoog met het werkveld

De commissie spreekt vervolgens met vier vertegenwoordigers van het werkveld. Zij zijn in een eerdere fase geconsulteerd, hebben de lesinhouden bekeken en gekeken naar de profielen die de sector nodig heeft en die actueel zijn.

De commissie wil graag weten of het beoogde profiel van Built Environment volgens de gesprekspartners aansluit op waar de sector om vraagt. Allen benadrukken het belang van het helikopterperspectief. Daaraan ontbreekt het momenteel in de branche. Ook soft skills zijn belangrijk, opdat de beoogde professionals vanuit het overzicht dat ze hebben, kunnen optreden als verbinders en compromissen kunnen sluiten. Projecten als 'Mijn buurt' en 'Ruimtelijke ontwikkeling' zijn interessant voor het begeleiden van innovaties van particulieren in het kader van de energiecrisis, en voor het stimuleren van leefbaarheid op buurtniveau. Meer in het algemeen gaat het om ondersteuning van beleid op hoger niveau, gericht op het publieke domein. Inhoudelijk gezien zijn de gesprekspartners het met de commissie eens dat de opleiding in plaats van 'Mijn woning' een project boven perceelsniveau zou kunnen opnemen, als er prioriteiten gesteld moeten worden. Wel is het belangrijk om te beginnen met een project dat aansluit bij de belevingswereld van de student, maar dat zou ook de buurt of de campus kunnen zijn.

Het is vooral de brede aanpak van Built Environment die de gesprekspartners aanspreekt. De commissie legt het alternatief van T-shaped professionals voor: een brede

gemeenschappelijke basis van bijvoorbeeld één jaar, gevolgd door een specialisatie. Dat is echter niet waar het werkveld om vraagt. T-shaped professionals hebben van een aantal zaken meer verstand, maar de afgestudeerden van Built Environment moeten problematiek herkennen en zo nodig experts consulteren of inschakelen. Het is eerst nodig om een helikopterblik te hebben en bepaalde problemen te zien, zonder blinde vlekken. Een zekere specialisatie moet wel kunnen in de laatste fase van de opleiding, bijvoorbeeld gericht op mobiliteit, maar wel steeds vanuit een integrale benadering. De commissie blijft zich afvragen of het mogelijk is alle benodigde kennis voor zo'n breed pakket op het vereiste niveau aan te leren, maar de gesprekspartners brengen daar tegenin dat ze vertrouwen hebben in jonge beroepsbeoefenaren, die de brede thematiek zien en vandaaruit opereren. De vraag naar welke kennis in de opleiding nodig is, valt volgens hen niet te beantwoorden: er kan altijd meer kennis aan de orde gesteld worden, maar iedereen kijkt vanuit zijn eigen hoek en wil daarvoor meer. Vanuit het doel om een verbinder op te leiden die heeft leren luisteren en verbindingen kan leggen, gaat het echter veeleer om nieuwsgierigheid naar verandering en oog en oor voor wat in de omgeving gaande is. De werkveldvertegenwoordigers zijn ervan overtuigd dat het programma van Built Environment dat voldoende kan triggeren. Het is volgens hen belangrijker om studenten eerst te laten nadenken over hun omgeving en wereldproblemen dan specifieke kennis aan te dragen. Vervolgens is het belangrijk studenten te laten oefenen en praktijkervaring te laten opdoen zodat ze daadwerkelijk verbanden kunnen leggen en de gewenste synergie kunnen creëren.

De gesprekspartners bevestigen tegenover de commissie dat ze betrokken willen blijven bij de opleiding. Ze zijn bereid stageplaatsen aan te bieden, in de (half)jaarlijkse werkveldcommissie mee te denken over de inhoud van het programma en mee te jureren. De bouwsector is sterk vertegenwoordigd in Kortrijk en West-Vlaanderen. De gesprekspartners zien het daarom als een economisch belang om bij te dragen aan de opleiding Built Environment van Howest. Ze realiseren zich dat de opleiding zich nog een positie moet verwerven bij aanstaande studenten en hun ouders en dat herkenbaarheid daarbij vaak belangrijk is. Voor een brede opleiding als Built Environment kan dat relatief lastig zijn.

2.6.1 Intern overleg

De commissie merkt op dat de behoefte aan generalisten duidelijk naar voren is gebracht. Het gaat vooral om de skills en open houding van afgestudeerden in de Built Environment. Het is daarom belangrijk dat de opleiding sterk inzet op de persoonlijke ontwikkeling van de studenten. De leerlijn 'Integratie en methodologie' zou daarom wellicht nog meer aandacht kunnen krijgen, in combinatie met het portfolio.

Vanuit hun eigen ervaring bevestigen de commissieleden dat jongeren goed in staat zijn ontbrekende kennis zelfstandig op te zoeken en zich eigen te maken. Startende afstudeerders zijn na een half jaar vaak al halve experts. In onderdelen als BIM lopen jongeren door hun attitude al snel voor op de ouderen. Het helikopterperspectief vraagt om een relatief hoog abstractieniveau. De opleiding dient er volgens de commissie wel op te letten dat het uitstroomniveau niet ongemerkt opschuift in de richting van een academische opleiding.

2.7 Vrij inlooppmoment: extra dialoog met opleidingsverantwoordelijke

Naar aanleiding van de gesprekken die de commissie gevoerd heeft en de vragen die daar aan de orde zijn gesteld (bijvoorbeeld de vraag naar het verschil tussen de opleiding Built Environment en vastgoed met de nadruk op projectontwikkeling), meent de opleidingsverantwoordelijke dat het nuttig is de positie van Built Environment ten opzichte van andere opleidingen en de arbeidsmarkt nader toe te lichten. Het proces om de opleiding in de Built Environment aan te bieden, is al twee jaar geleden begonnen met het macrodoelmatigheidsonderzoek. De informatie over het werkveld die toen is gebruikt is inmiddels enigszins verouderd. Zoals uit de nieuwe brochure blijkt is de informatie over jobperspectieven nu meer toegespitst. Ook de verhouding tot andere opleidingen is door het

ontwikkelp proces nu helderder. De commissie heeft terecht opgemerkt dat sommige leerlijnen ook in andere opleidingen voorkomen. De opleiding wil echter benadrukken dat de namen van de leerlijnen en onderdelen daarvan soms wel gelijklopend zijn, maar dat ze inhoudelijk anders zijn. Zo komt de leerlijn Ontwerpend handelen in alle technische opleidingen voor, met aandacht voor schetsen, visualiseren, modellen maken en ruimtelijke exploratie, maar in Built Environment worden deze aspecten anders ingevuld dan bijvoorbeeld bij Industrieel productontwerper en gaat het ook om het opzetten van een sociaal buurtonderzoek.

In een aantal gesprekken liep de informatievoorziening niet helemaal zoals gehoopt. De studenten met wie de commissie gesproken heeft, hebben zich ongemakkelijk gevoeld omdat ze de vragen van de commissie niet goed konden beantwoorden. De opleiding had echter gekozen voor studenten uit opleidingen met ongeveer hetzelfde DNA als Built Environment, niet voor studenten die de nieuwe opleiding zouden willen kiezen. De studenten waren daarom vooraf niet uitgebreid geïnformeerd over de nieuwe opleiding.

De opleidingsverantwoordelijken hadden in het gesprek met de commissie graag meer willen ingaan op de module 'Mens', als vertrekpunt voor de antropologische en sociologische invalshoek van het programma. Dit onderdeel gaat over samenleven, sociale huisvesting, de drijfveren van mensen om keuzes te maken over mobiliteit, de dynamiek van buurten, en ook over methoden van onderzoek en leren luisteren naar mensen. Deze aspecten vindt de opleiding namelijk belangrijk voor de ontwikkeling van een aantal soft skills. De opleiding had willen benadrukken dat de aandacht voor soft skills ook expliciet aan de orde komt in de leerlijn 'Portfolio'.

Het gebruik van leerlijnen is vooral een manier om de samenhang van het curriculum voor studenten inzichtelijk te maken, maar uiteindelijk wordt de samenhang van het programma bewaakt door de competentiematrix met alle leerdoelen. De gemaakte keuzes kunnen veranderd worden als de actualiteit bijvoorbeeld om andere accenten vraagt. Naar aanleiding van de vragen van de commissie zullen de opleidingsverantwoordelijken ook nog eens bekijken of het beter is op een hoger niveau dan 'mijn woning' te beginnen en op die manier ruimte te creëren voor andere zaken.

De commissie benut dit extra gesprek om na te vragen hoe men de studie-uren versus contacturen beschouwt. Het valt de commissie immers op dat in de fiches enkel de studie-uren en niet de contacturen worden vermeld. Daarnaast tellen ook niet alle fiches op tot veelheden van 30 uur (= 1 ECTS). De commissie verneemt dat er bij de start van de opleiding, als de aantallen studenten nog laag zijn, weinig verschil zal zijn tussen hoor- en werkcolleges. In ateliers zal vooral één-op-één gewerkt worden, terwijl het bij theoretische vakken om grotere aantallen studenten zal gaan. De module 'Actoren' is bij uitstek een theoretisch onderdeel om studenten het begrippenkader aan te leren. In deze module komen weinig oefeningen voor, maar gaat het met name om presentaties door een breed scala aan actoren. Bij 'Ontwerpend handelen' zal na de theorie vooral veel geoefend worden. Bij de integratiemodules wordt van de studenten verwacht dat ze de theorie die ze aangeleerd hebben in voorafgaande modules, gaan toepassen in een project. Daarbij zal het aantal uren contacttijd groter zijn en wordt meer coaching voorzien.

2.7.1 Intern overleg

Na afronding van alle dialoogsessies stelt de commissie vast dat het uitwerken van het opleidingsprogramma nog *work in progress* is. Op basis van de schriftelijke documentatie had de commissie vastgesteld dat het om een ambitieus programma gaat en op grond van de gesprekken heeft de commissie er vertrouwen in dat de nadere uitwerking tot een passend en samenhangend curriculum gaat leiden. Het docententeam is daarvoor goed geëquipeerd en het draagvlak zowel binnen als buiten Howest is groot. Voor de verdere implementatie van het programma wil de commissie een aantal aanbevelingen formuleren.

2.8 Terugblik met instellings- en opleidingsverantwoordelijken

In de laatste dialoogsessie spreekt de commissie haar dank uit voor de open sfeer en informatieve gesprekken. Ze heeft er veel van geleerd. De instellings- en opleidingsverantwoordelijken bevestigen dat hetzelfde voor hen geldt. De vragen van de commissie hebben het denkproces over de opleiding verder gescherpt. De komende tijd zal nog extra gekeken worden naar hoe het programma de soft skills van studenten kan versterken, de invulling van project- en procesmanagement en de keuze voor Mijn woning als eerste integratieproject. Uit eigen ervaring weet de commissie hoe intensief het voorbereidingstraject voor een nieuwe opleiding is. Ze wenst de opleidingsverantwoordelijken veel succes bij de verdere uitwerking. Onder wederzijdse dankzegging wordt het bezoek hiermee afgerond.

3 Oordeel

De commissie is van oordeel dat de bacheloropleiding in de Built Environment een aantal sterke punten heeft, die deels al uit het aanvraagdossier naar voren komen en die in de dialoog met opleidingsteam, studenten en werkveld zijn bevestigd. De commissie vindt dat de opleidingsverantwoordelijken een ambitieus opleidingsprogramma hebben ontwikkeld, dat erop gericht is studenten op te leiden met een helikopterperspectief op wat er nodig is in de bouwsector. Aan dergelijke generalisten die de rol van verbinder en regisseur kunnen vervullen en die zich bewust zijn van de maatschappelijke uitdagingen zoals circulariteit en de energie- en watertransitie, is in het werkveld duidelijk behoefte. De werkveldcommissie heeft een duidelijk beeld van de opleiding, maar voor potentiële werkgevers en vooral voor aankomende studenten is dit beeld nog diffuus. Zij hebben duidelijke informatie nodig over de inhoud en de jobperspectieven van Built Environment, zoals al geschetst is in de brochure die de commissie tijdens haar bezoek ontving.

De opleiding hecht grote waarde aan co-ownership zowel met het werkveld als met studenten. De commissie zoekt nog naar hoe de opleiding dit precies gaat invullen. Er is wel een stevig netwerk met werkveldvertegenwoordigers en vergelijkbare Nederlandse opleidingen. Hun inbreng is benut bij het ontwikkelen van het opleidingsprogramma. Volgens de commissie zijn zij een belangrijke partner om mee te nemen in de verdere ontwikkeling van de opleiding. Zoals ook in andere opleidingen van Howest gebruikelijk is, stellen de docenten zich toegankelijk op voor studenten en zullen studenten regelmatig de gelegenheid krijgen om feedback te geven op het onderwijs. De commissie wil de opleiding meegeven om de studenten ook mee te nemen als actief klankbord bij het uitrollen van de opleiding.

De commissie is van oordeel dat de opleidingsverantwoordelijken duidelijk voor ogen hebben welke leerdoelen de studenten moeten behalen en dat dat aan de hand van een competentiematrix adequaat bewaakt zal worden. De concrete invulling in leerlijnen en modules blijft volgens de commissie evenwel nog *work in progress*, wat mogelijk tot blijvende aandacht en/of aanpassing van het programma kan leiden. Doordat afgestudeerden een verbindende rol moeten kunnen spelen in het hele bouwproces, is verder een brede set aan kennis en vaardigheden vereist, die binnen de opleidingsduur van zes semesters moet passen. De opleiding heeft hierin keuzes gemaakt, gericht op een zo goed mogelijke balans tussen breedte en diepte. Maar ook hier wil de commissie de opleiding vragen om (zeker in het begin van de opleiding) de vinger strak aan de pols te houden. De openheid van de opleidingsverantwoordelijken om deze keuzes te bespreken, niet alleen met de commissie, maar ook met het werkveld, toont de flexibiliteit van de opleidingsverantwoordelijken. Zij zijn zich ervan bewust dat deze flexibiliteit ook na de start van de opleiding nodig zal zijn om blijvend te kunnen aansluiten op de behoeften van het werkveld en actuele ontwikkelingen.

De commissie doet vijf aanbevelingen die de kwaliteit van de opleiding nog kunnen verhogen:

1. Communiceer duidelijk wat studenten en het werkveld kunnen verwachten van de bachelor in de Built Environment. Overweeg daarbij om de unieke leerlijnen, zoals 'Duurzaamheid en maatschappij' en 'Integratie en methodologie' sterker in de verf te zetten;
2. Check of studenten in de verschillende leerlijnen de volledigheid aan kennis aangereikt krijgen die ze voor een leerlijn nodig hebben (bijvoorbeeld mobiliteit, verkeerskunde, procesmanagement, regelgeving in het kader van projectontwikkeling etc.), gecombineerd met de nodige soft skills gerelateerd aan de toekomstige functie;
3. Overweeg nog eens grondig of het project 'Mijn woning' de meest geschikte optie is om de kennis van het eerste semester te integreren en tegelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van de studenten. Verken hiervoor de noden van het werkveld;
4. Behoud in het programma enige vrije ruimte voor flexibele invulling, om te kunnen inspelen op de actualiteit of behoefte aan extra kennis bij studenten;
5. Houd na de start van de opleiding op regelmatige basis goed de vinger aan de pols bij werkveld en alumni om na te gaan of de opleiding aansluit bij de behoeften van het werkveld.

De commissie concludeert dat de opleiding een aantal sterke punten heeft en dat de vijf geformuleerde aanbevelingen een positief oordeel van de commissie niet in de weg staan. De commissie heeft vertrouwen in de potentiële kwaliteit van de bacheloropleiding in de Built Environment.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Hogeschool West-Vlaanderen
Naam opleiding	Bachelor in de built environment
Niveau en oriëntatie	Niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS6), professioneel gerichte bachelor
(Bijkomende) titel	Niet van toepassing
(Delen van) studiegebied(en)	Architectuur
Afstudeerrichtingen	Niet van toepassing
Opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	Voltijds
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Campus Kortrijk Weide
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	180 SP
Aansluitingsmogelijkheden en vervolgopleidingen	<p>Mogelijke aansluitingsmogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grad. Bouwkundig Tekenen • Grad. Verkeerskunde en Mobiliteit • Ba. Bouwkunde • Ba. Toegepaste Architectuur • Ba. Vastgoed • Ba. Landschaps- & Tuinarchitectuur <p>Mogelijke vervolgopleidingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma. Stedenbouw en ruimtelijke planning • Ma. Architectuur • Ma. IW. Bouwkunde • Ma. Mobiliteitswetenschappen

Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten

Initiëren

1. De bachelor BE signaleert en inventariseert autonoom, vanuit een duurzame visie en globale context, maatschappelijk relevante en toekomstgerichte te realiseren projecten binnen de gebouwde omgeving. Detecteert hiervoor potentiële actoren. Formuleert mee de randvoorwaarden, de doelstellingen het initiële programma van eisen. Beschrijft, bewaakt en stuurt het bijhorende ontwikkelproces bij.

Ontwerpend denken en handelen

2. De bachelor BE zet een ontwerpende exploratie op die verschillende innovatieve oplossingen methodisch verkent, afweegt en onderbouwt in co-creatie met alle stakeholders en actoren. Dit leidt tot een advies, model, scenario, (master)plan, ruimtelijk- of technisch voorstel voor te realiseren projecten voor de bebouwde (en onbebouwde) omgeving in transitie.

Specificeren

3. De bachelor BE werkt mee aan het te realiseren projectvoorstel, rekening houdende met randvoorwaarden en haalbaarheden van de omgeving, maatschappij, markt, ecologie, wetgeving, (bouw)techniek, exploitatie en circulaire economie. Hiervoor verbindt, consulteert en informeert de Bachelor BE de nodige actoren om te komen tot een kwaliteitsvolle en innovatieve project.

Realisatie faciliteren

4. De bachelor BE begeleidt het gespecificeerde project tot uitvoering met oog voor de vooropgestelde randvoorwaarden. De Bachelor BE kent de uit te voeren werken en behoudt door het voorbereiden en handhaven het helikopterzicht op het te realiseren project.

Monitoren, toetsen en evalueren

5. De bachelor BE bewaakt en beoordeelt kritisch en objectief de oplevering van het te realiseren project. Brengt mogelijke aanpassingen en verbetervoorstellen in. Houdt rekening met de beheerbaarheid, levenscyclus en transformaties binnen een circulaire economie.

Onderzoeken

6. De bachelor BE analyseert autonoom een vraagstuk en identificeert de vraag. De Bachelor BE zet praktijkgericht onderzoek op en voert het uit.

Communiceren

7. De bachelor BE communiceert professioneel zowel intern (collega's) als extern (opdrachtgever, beroepenveld, klanten) op een, voor de doelgroep, passende wijze.

Samenwerken

8. De bachelor BE positioneert zichzelf binnen een interdisciplinair en/of internationaal team, neemt medeverantwoordelijkheid op en werkt op een constructieve manier samen. Hij/zij is ondernemend en neemt initiatief.

Levenslang leren

9. De bachelor BE reflecteert op het eigen professioneel functioneren en de eigen leerbehoeften en vertaalt deze reflectie in initiatieven om zich blijvend te professionaliseren.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld en getraind door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Luuk Boelens (*voorzitter*), Senior Full Professor Spatial Planning, Universiteit Gent.

Germaine Zielstra (*commissielid*), Teamcoördinator opleiding Assetmanagement, Hogeschool van Amsterdam.

Trui Tydgat (*commissielid*), Head of development, Alides.

Nico Sienaert (*student-commissielid*), Student graduaat werforganisatie, Odisee Hogeschool. Behaalde al bachelor vastgoedkunde.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Mike Slangen** (procescoördinator), beleidsmedewerker NVAO.
- **Marianne van der Weiden** (extern secretaris).

Alle commissieleden en de secretaris hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

Dinsdag 13 september 2022
Howest locatie Kortrijk Weide

08:30 – 09:00 uur	Onthaal commissie
09:00 – 09:30 uur	Gesprek met de instellingsverantwoordelijken
09:30 – 10:00 uur	Intern overleg commissie
10:00 – 11:30 uur	Gesprek met opleidingsverantwoordelijken en docenten
11:30 – 12:00 uur	Rondleiding/Showcase campus Kortrijk Weide en gebouw The Penta
12:00 – 13:00 uur	Lunch en intern overleg commissie
13:00 – 13:45 uur	Gesprek met potentiële studenten
13:45 – 14:15 uur	Intern overleg commissie
14:15 – 15:00 uur	Overleg met het werkveld (online)
15:00 – 15:15 uur	Intern overleg commissie
15:15 – 15:45 uur	Vrij inloopmoment: extra gesprek met directeur opleidingen
15:45 – 16:15 uur	Intern overleg commissie
16:15 – 16:30 uur	Terugblik met instellings- en opleidingsverantwoordelijken

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld; de opleiding (instelling) werd hierbij betrokken. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de potentiële kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft dit eindoordeel in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier Bachelor in de Built Environment

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 1: DLR Bachelor in de Built Environment
- Bijlage 2: De overeenkomstige opleiding(en) in het Vlaams hoger onderwijs of, indien die niet bestaan, de overeenkomstige opleidingsnaam in de buurlanden
- Bijlage 3: Schematisch programmaoverzicht driejarig programma
- Bijlage 4: Studiefiches
- Bijlage 5: Beschrijving personeel
- Bijlage 6: Overzicht contacten werkveld

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 7: Positionering op het VKS6-niveau
- Bijlage 8: Competentietraject per leerresultaat
- Bijlage 9: Competentiematrix
- Bijlage 10: Werkveldbevraging
- Bijlage 11: Onderzoeksthema's
- Bijlage 12: Afstemming met het beleid
- Bijlage 13: Volgtijdelijkheidsschema
- Bijlage 14: co-ownership model
- Bijlage 15: Howest organisatie en KZ
- Bijlage 16: Leidraad kwaliteitsvol studiemateriaal
- Bijlage 17: De 10 uitdagingen van de confederatie bouw
- Bijlage 18: oordeel macrodoelmatigheid

Documenten beschikbaar gesteld tijdens de dialoog

- Folder/brochure voor a.s. studenten
- Wegwijs—brochure
- Informatie over de visie op co-ownership
- Informatie over beroepsprofiel (jobs en vacatures), overleg met het werkveld
- Opleidingsprogramma, volgtijdelijkheid en leerresultaten
- Filmpje over de opleiding Built Environment
- Maquettes
- Achtergronddocumenten over ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen
- Tekeningen en uitwerkingen van bouwprojecten

